

КАРЛ РАЙНЕКЕ
**КОНЦЕРТ ЗА ФЛЕЙТА И ОРКЕСТЪР, D DUR, ОП. 283 – МУЗИКАЛНО-
ЕСТЕТИЧЕСКИ И ИНТЕРПРЕТАЦИОНЕН АНАЛИЗ**

доц. д-р Борислав А. Ясенов –
АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Резюме

Концертът за флейта и оркестър на Карл Райнеке е харизматична творба с висока художествена стойност, красота и силни емоционални внушения. Музикалното произведение поставя на изпитание техническите възможности и интерпретаторските умения на солиста. Създадено през 1908 г. то е от последните опуси на германския композитор, диригент и пианист. Естетически погледнато, творбата принадлежи към епохата на Романтизма, през която флейтата придобива съвременния си вид. Инструментът вече притежава високи технически и художествено-образни характеристики, които го адаптират към изискванията на стила, разкрити с пълна сила в разглежданата музикална творба. Концертът е в тричастен цикъл (*Allegro molto moderato, Lento e mesto, Moderato*) със силно изявени виртуозност в соловата партия и колоритна симфонизация в оркестъра.

Направен е структурен анализ. Дадени са методически насоки за постигане на високо художествена интерпретация, свързани с трактовката на звука и артикулацията отнесени към характерните стилистични особености на Романтизма. Обърнато е внимание на динамическото развитие, пластичното фразирание и вибраторното съобразно интерпретационните изискванията на стила.

Богатството на музикално-изразните средства и тоналните съпоставки внасят силни емоции и динамика в развитието. Композиторият разкрива техническите и образни характеристики на инструмента и виртуозните и интерпретационни умения на флейтиста.

Приноси на публикацията:

1. За първи път се прави музикално-естетически и интерпретационен анализ на концерта за флейта и оркестър от К. Райнеке, на основата на теоретичния и емпиричния метод.
2. Анализът е базиран на богат практически – изпълнителски и педагогически опит, водещи до актуалност и качество при представянето на произведението и разглежданата проблематика.
3. Актуалността на темата е обусловена от динамиката в развитието на съвременното музикално изкуство и необходимостта от разглеждане, анализиране и запознаване с изискванията при интерпретация на произведения от епохата на Романтизма.
4. Засегнати са техническите и художествено-образните характеристики на модифицираната със система „Бьом“ флейта, адаптирана към стилите особености на епохата.
5. Разгледани са характерните черти на творческата и артистичната индивидуалност на композитория силно проявени в анализирания произведение, както и кратки биографични данни.
6. Направен е структурен анализ на концерта.

7. Анализирания проблематика, касаеща формата, музикално-изразните средства, агогиката, както и стила на композитора, дава методически насоки за интерпретация, съобразена с традициите от епохата на Романтизма.
8. Засегнати са особеностите на музикалния изказ, свързан с трактовката на звуковия материал – тембър, вибрато...
9. Разгледаната тематика допринася за обогатяване на знанията и усъвършенстване на компетентностите на педагози и изпълнители, за постигане на пълноценна интерпретация на разглежданото произведение и други творби от епохата на Романтизма.

Антонио Вивалди
Соната за флейта и цифрован бас, опус 13, № 6, RV 58, g moll
доц. д-р Борислав Ясенов

Резюме

Италианската флейтова музика от епохата на Барока е пряко свързана с характерните за времето жанрове – *sonata da chiesa*, *sonata da camera* и солов концерт. Силно осезаеми са връзките с цигулковото изкуство – виртуозност, моторност и с оперния тематизъм – вокализация на бавните части. Орнаментиката е свободна.

Композиторът и цигулар Антонио Вивалди (1678-1741) пише огромен брой произведения: опери, църковни творби, симфонии (увертюри), сонати, трио сонати и др., но най-предпочитан от него е жанрът концерт. Сред стотиците концерти за различни инструменти има 16 за флейта (опус 10) – 13 за напречна и 3 за блокфлейта.

Сборникът “IL PASTOR FIDO” опус 13, съдържа шест сонати за флейта и цифрован бас (*Basso continuo*). Структурата им е достатъчно свободна и в тях композиторът съчетава белези от *sonata da chiesa* и *sonata da camera*.

Шеста соната RV 58, *g moll* е в четиричастен цикъл – *Vivace*, *Fuga da Capella*, *Largo*, *Allegro ma non presto*. Направен е структурен анализ и са дадени методически насоки относно темпото, метро-ритмичния импулс и трактовка на звука съобразно бароковия стил. Обяснени са артикулационните особености и орнаментиката характерни за интерпретационните изисквания на епохата.

Приноси на публикацията:

1. Разгледана е стиловата характеристика на бароковата музика при Италианската флейтова школа.
2. Описани са характерните черти на творческата и артистичната индивидуалност на Антонио Вивалди, ярко проявени в анализирания произведение, както и кратки биографични данни за композитора.
3. Изложени са характерните особености на сонатите включени в сборника “IL PASTOR FIDO” опус 13.
4. Направен е структурен анализ на Соната за флейта и цифрован бас, опус 13, № 6, RV 58, *g moll*.
5. За първи път се прави музикално-естетически и интерпретационен анализ обусловени от теоретичния и емпиричния метод, базирани на богат

- практически – изпълнителски и педагогически опит, водещи до актуалност и качество при представянето на произведението и разглежданата тематика.
6. Актуалността на темата е обусловена от динамиката в развитието на съвременното музикално изкуство и необходимостта от разглеждане, анализиране и запознаване с изискванията при интерпретация на произведения от епохата на Барока.
 7. Използваният подход в методиката на преподаване, е тясно обвързан с теоретична обосновка и нейното практическо онагледяване. Чрез анализираната проблематика, касаеща изразните средства, агогиката, както и стилът на композитора, се дават методически насоки за интерпретационните изисквания съобразно традициите от епохата на Барока.
 8. Засегнати са особеностите в музикалния изказ и избрания творчески подход за трактовка на звуковия материал.
 9. Разгледаната тематика допринася за обогатяване на знанията и усъвършенстване на компетентностите на педагози и изпълнители, за постигане на пълноценна интерпретация на разглежданото произведение и други творби от епохата на Барока.

Джазът и танцовата музика – аспекти и анализи (През погледа на флейтиста)

доц. д-р Борислав Ясенов, АМТИИ – Пловдив

Резюме

В процеса на своето развитие музикалното изкуство преминава през етапи, в които синтезът между инструменталните жанрове и танцовата музика има ключова роля, от една страна за атрактивността и популяризирането на изкуството, а от друга води до издигане и обогатяване на художествената стойност на произведенията. В класическата музика най-силно влияние върху инструменталните жанрове оказват танците включени в сюитата, а също менуета и валса. Аналогични тенденции са проследени и в развитието на стиловете в джаза.

При анализирането на връзката между джаза и танцово-музикалните традиции се диференцират два основни етапа. Първият е от зараждането на джазовата музика до периода на суинга. В този период тя е тясно свързана със забавно-танцовото, тъй като се развива под влиянието на афроамериканския фолклор, западноевропейските танцувални традиции и е част от забавлението. Вторият етап е във връзка с модерния джаз, който, развивайки се, използва и претворява ритмични, мелодични и хармонични елементи от танцовата музика на различни народи. Това търсене на различното и нетрадиционното води до задълбочаване на художествената стойност на джаза и го превръща в елитарна музика за слушане.

Анализирани са емблематични пиеси, характеризиращи се със синтез между модерния джаз и различни жанрове танцова музика.

Приноси на публикацията:

1. Проследен и анализиран е процесът на развитие на музикалното изкуство, преминаващ през етапи, в които синтезът между инструменталните жанрове и танцовата музика има ключова роля.
2. Направени са характеристики и сравнителен анализ на процесите протичащи в класическата музика и в джаза.
3. При класическата музика:
 - описани са характерните особености на жанра **Сюита** в творчеството на композитори от Барока до XX век, допринесли за нейното развитие;
 - внимание е отделено на танца **Менует**, функцията му като самостоятелен жанр и като част от сюитата и сонатно-симфоничния цикъл;
 - засегнат е танцът **Валс**, проникнал в инструменталната музика на XIX и XX век, където се среща като самостоятелен жанр или част от циклични произведения.
4. Анализирана е връзката на джаза с танцово-музикалните традиции.
5. Диференцирани са два основни етапа в развитието на танцово-музикалните традиции в джаза:
 - първи – джазовата музика от зараждането си до периода на суинга;
 - вторият етап е във връзка с **модерния джаз**.
6. Изведени са следните констатации:
 - джазовата музика от зараждането си до периода на суинга (първи етап) се развива под знака на забавно-танцовото, приоритетно е забавлението;
 - **модерния джаз** (втори етап) претворява ритмични, мелодични и хармонични елементи от танцовата музика на различни народи, което издига художествената стойност на джаза и го превръща в елитарна музика за слушане.
7. Направени са музикално-естетически и структурни анализи на произведения от именити джазови творци, синтезиращи модерен джаз с етно елементи:
 - „**Eclipse**” на Д. Валентин;
 - „**Friends**”, „**Waltse for Dave**” на Чик Къриа;
 - „**Not Ethiopia**” на Майкъл Брекър.